

**NAVİGA ULUSLARARASI BELGELENDİRME VE EĞİTİM
HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.**

**NAVİGA ULUSLARARASI BELGELENDİRME
VE EĞİTİM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.**

**GLOBALG.A.P. IFA SMART
VERSİYON 6 PROGRAMI**

AMAÇ :

Global G.A.P.(GG); Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen, doğal kaynakları korumayı hedefleyen, küresel ortaklık için güvenli ve sürdürülebilir Tarımsal üretimin yapılmasıdır.

Tarım sektöründe bir kalite sistemi olarak da değerlendirilen GLOBALGAP, tarladaki üretime odaklanan, entegre tarım prensiplerini benimseyen, gıda güvenliği ve kalite açısından HACCP ve ISO 9001; çevre yönetimi açısından ISO 14001 ve iş sağlığı ve güvenliği açısından OHSAS 18001 standartları ile de paralellik gösteren bir sistemdir. Bununla birlikte, Zararlılarla Entegre Mücadele (Integrated Pest Management) ve Entegre Ürün Yetiştiriciliği (Integrated Crop Management) yöntemlerinin izlenmesini öngörmektedir.

-GlobalG.A.P.;

-Gıda güvenliği,

-Çevrenin korunması,

-İnsan ve hayvan refahı

-Çalışanların sosyal güvenliğini ve sağlığını koruma, kapsamında gerçekleşen tarımsal uygulamalara dayalı uluslararası sertifikasyon programıdır.

1. TANIM

GlobalG.A.P. Standartı FoodPlus in aidiyetidir. GlobalG.A.P. IFA SMART V6 dahilinde ürünlerin sertifikasyonu ve kuralları mevcuttur. Bitkisel Üretim Kuralları, tüm GlobalG.A.P. Standartları için geçerli olan sertifika kurallarını tanımlayan Genel Yönetmelik ile birlikte kullanılacaktır. GlobalG.A.P. gerekliliklerinin zorunluluğu işlemlerin nasıl yapılacağı konusunda kesin ifadeleri içerir

2. SERTİFİKASYON KAPSAMLARI

GlobalG.A.P. sertifikasyonu içeriğindeki kapsamlar, ürünün üretilmesinden, detaylı sevkine kadar tüm aşamaları, hasat sonrası faaliyetleri (dökme ya da paketlenmiş ürün) kapsar.

2.1. ENTEGRE ÇİFTLİK GÜVENCESİ (IFA SMART)

2.1.1. BİTKİSEL ALT KAPSAMLAR ; Bitkisel üretim kapsamı aşağıdaki ürün kategorilerini içerir .

1. Meyve ve Sebze (Özel olarak üretilen ürünler)
2. Çiçekler ve Süs Bitkileri
3. Şerbetçiotu (HOPS)

NOT 1: Tıbbi ve aromatik bitkiler yani Otlar; Ot olarak sınıflandırılmış ürünleri listesi GlobalG.A.P. Ürün Listesinde bireysel ürün olarak ayrı numaralandırılmıştır, ancak birden fazla bitki ürününün yetiştirildiği yerlerde, Kalıntı testi her bitkide yapılmak zorunda değildir, fakat bitki grubunun riskine göre yapılabilir. Aynı zamanda BKÜ kullanımı her bir ürün için değil, bir grup olarak bitkilere uygulanabilir.

Saksıda yetiştirilen meyve ve sebzeler için amaç saksılarda olgun bitkiler yetiştirmek ve bunları son kullanıcıya satmak ise (meyve olgunlaşmasa dahi), ürün meyve ve sebze kategorisi altında kaydedilir. Bitkinin yenilebilir kısmı satış sırasında mevcut değil ise o ürüne kalıntı analizi gerekli değildir. Fideler saksıda yetiştirilir ve üreticilere fide olarak satılırsa, fideler bitki çoğaltma materyali kategorisi altında tescil edilecektir.

Kuruyemiş ve benzeri ürünlerin üretiminde "kabuk soyma", örneğin kuruyemişlerin dış yumuşak veya yapraklı kısmının çıkarılması anlamına gelir, bu işlem sertifikasyon kapsamındadır çünkü kırpmaya benzer bir faaliyet olarak görülebilir. Buna karşılık, "kabuk kırma" sert kahverengi kabuğun (örneğin fındık) çıkarılması anlamına gelir ve bu işlem IFA kapsamında değildir. Piriç gibi ürünler için de benzer bir yorum söz konusudur.

Yalnızca tedavi edici, tıbbi veya eğlence amaçlı kullanılan bitkiler kapsam dışıdır. Tıbbi amaçlar, belirli bir fiziksel hastalığı, hastalığı ve/veya ruhsal sıkıntıyı tedavi etmek amacıyla kullanılan herhangi bir bitki olarak tanımlanır.

2.2 HASAT HARIÇ

- a) Ürün hasattan önce tarlada satılıyorsa ve hasattan alıcı sorumluyorsa, hasatla ilgili ilke ve kriterler (P&C'ler) sertifikasyon kapsamı dışında tutulabilir.
- b) Ürün üreticiye aitken hasat işleminin (ister üretici tarafından gerçekleştirilsin ister dışarıdan tedarik edilsin) gerçekleştiği durumlarda, hasatla ilgili tüm ilke ve kriterler (P&C'ler) denetim ve sertifikasyon kapsamına dahil edilecektir.
- c) "Hasat Hariç" Hasadın başlamasından önce ürünün bir daha üreticiye ait olmadığı durumlarda uygulanır ve üreticinin hasat işlemi üzerinde kontrolü yoktur. Aynı zamanda üretici tarafından taşeronluk yapılan bir faaliyet değildir.
- d) Üretici, hasat hariç olan ürünlerini ayrıntılı bir gerekçe ile başvuru sırasında belirtecektir.

- e) Belgelendirme Kuruluşu (CB) aşağıdaki verilere dayanarak hasat hariç olup olmayacağına karar verir. Üreticinin, alıcı/hasat eden ile aşağıdakilerin tümünü yapacağını belirten bir sözleşmesi olacaktır.
1. Hasattan önce ürünün sahipliğini üstlenmek
  2. Hasatın yalnızca hasat öncesi aralığın gözlemlenmesinden sonra gerçekleşmesini sağlama sorumluluğu
  3. Hasat sonrası ürünü işlemek (hasat sırasında ürün işleme yapılamaz)
  4. Hasat edilen ürünün tamamının satın alınması (Üretici ürünün bir kısmını kendi hasat etmiş ve kalan kısmını hasattan önce satmış ise bu durumda hasat hariç uygulanmaz)
- f) Eğer üretici GlobalG.A.P. kayıt zamanında alıcıyı bilmiyor ise, aşağıdakiler sağlanacaktır
1. Üreticiden alıcıya hasat öncesi aralığı bilgilendirme deklarasyonu (hasat eden ve hasat sonrası işleyici olan yeni alıcı)
  2. Hasatçı/alıcı belirlenir belirlenmez alıcı ile e) maddesi kapsamındaki tüm hususları içeren bir sözleşme
- g) Bir ürün için hasat hariç tutulmuşsa, o ürün için ürün işleme de hariç tutulur.

2.3 HASAT SONRASI ÜRÜN İŞLEMENİN HARİÇ BIRAKILMASI

- a) Ürün işleme; Hasat sonrası ürünün işlenmesini, depolama, kimyasal işlem uygulaması, yıkama veya hasat edilen ürünün diğer malzemeler veya maddelerle fiziksel temasının olabileceği diğer işlemler gibi ürünlerin hasat sonrası her türlü işlemini içerir. Her ürün için yapılan ürün işleme ayrıntıları, kontrol listesi notlarına dahil edilmelidir.
- b) Ürün hasat edildiği gün depolanır ve satışı yapılırsa bu depolama olarak kabul edilmez. Ürün gece boyunca yada daha uzun depoda bekler ise bu depolama olarak kabul edilir ve ilgili gereklilikler uygulanır.
- c) Ürün işleme, üreticinin mülkiyeti altında gerçekleşmiyorsa bu durum her ürün için ayrı olacak şekilde başvuru sırasında beyan edilmelidir. Bu durum sertifikada da belirtilir.
- d) Hasat hariç tutulduğunda ürün işleme dahil edilmez. (Bkz. 2.3 Hasat Hariç)
- e) Ürün işleme ünitesi GFSI tarafından tanınmış bir gıda güvenliği sertifikasına sahip ise (www.mygfsi.com), Belgelendirme kuruluşu denetçisi asgari olarak izlenebilirliği ve varsa hasat sonrası işlemleri denetleyecektir. Şüphe olması durumunda denetçi tüm uygulanabilir ilke ve kriterleri (P&C'ler) yeniden denetleyebilir.
- f) Ürün işleme ünitesi (PHU) bir PHA sertifikası kapsamındaysa (örneğin, taşeron PHU), ürün işlemeyle ilgili IFA P&C'leri kapsanmış kabul edilir. Daha fazla izlenebilirlik veya hasat sonrası işlem gerekliliklerinin denetlenmesine gerek yoktur ve Ürün işleme ünitesi IFA GGAP sertifikası ekine dahil edilebilir.
- g) Üretici, ürün işlemlerini GLOBALG.A.P. sertifikasına sahip başka bir üreticinin ürün işleme ünitesinde (PHU'sunda) gerçekleştiriyorsa (aynı ürünler için ürün işleme dahil) Belgelendirme kuruluşu başka bir Belgelendirme kuruluşunun GLOBALG.A.P. sertifikasını kabul edebilir veya ürün işleme ünitesi için (PHU) kendi denetimini gerçekleştirmeye karar verebilir.

3. PARALEL SAHİPLİK

Önceki versiyonda paralel sahiplik (PO), paralel üretim (PP) olarak adlandırılıyordu. Bu versiyonda artık toplu olarak paralel sahiplik (PO) olarak adlandırılmaktadır.

Paralel sahiplik (PO) olması durumunda bireysel üreticiler, üretici grupları veya üretici grubu üyeleri Kısmen GLOBALG.A.P. sertifikalı ve kısmen sertifikasız olarak aynı ürüne sahiptir. Bu durum ürettikleri ve sertifikasyona kaydedilmiş ürünü üretmeleri veya aynı ürünün sertifikasız sürümlerinin satın almaları durumunda oluşabilir.

Sertifikasyon için kayıtlı bir ürünü üreten üretici grubunun tüm üyeleri sertifika kapsamına dahil ise paralel sahiplik (PO) geçerlidir.

Aşağıdaki durumlarda paralel sahiplik (PO) geçerli değildir.

- a) Bireysel bir üretici bir ürünü sertifikalı olarak üretirken başka bir ürünü sertifikasız olarak ürettiğinde (örneğin, elmalar sertifikalı ve armutlar sertifikasız).
- b) Bireysel bir üretici/üretici grubu başka bir GLOBALG.A.P. sertifikalı üreticiden ek sertifikalı ürün satın alması durumunda
- c) Sertifikalı bir üretici, sertifikalı olmayan üreticilerin ürünlerini taşeron olarak işlemesi durumunda (örn, sertifikalı üretici sertifikalı olmayan ürünleri satın almaz).

3.1 PARALEL SAHİPLİKTE BAŞVURU

Aynı üründe hem sertifikalı hem de sertifikasız üretim yapan başvuru sahibi üretici başvuruda paralel sahiplik (PO) geçerli olduğunu beyan etmelidir. Üretici GLOBALG.A.P. kayıt verisi gerekliliklerine ek olarak geçerli olan her ürün için PO beyanında bulunmalıdır.

Bir başvuru sahibi, başvuru yapacağı ürüne ek olarak aynı üründen sertifikasız ürün satın almayacağını yada ürün üretip üretmeyeceğinden sezon başında emin değilse ve başvuruyu PO olarak yapmak isterse (bir önceki sezon PO hariç ise), Belgelendirme kuruluşu, izlenebilirlik ve ayrıştırma prosedürlerinin uygun olup olmadığını ve uygulamaya hazır olup olmadığını değerlendirir. Bireysel Üretici/Üretici grubu sertifikalı olmayan ürün satın aldığı ya da sertifikasız ürünün hasatı başladığında derhal belgelendirme kuruluşunu bilgilendirmek zorundadır. Belgelendirme kuruluşları izlenebilirlik ve ayrıştırma prosedürlerinin uygulandığına dair kanıt isteyecektir. (Belgeleme yoluyla veya yerinde CB denetimi ile).

3.2 GLOBALG.A.P. SERTİFİKASINDA PARALEL SAHİPLİK İLE İLGİLİ EK BİLGİLER

Paralel Sahiplik geçerli olan durumlarda GLOBALG.A.P. sertifikasındaki her ürün için dahil edilecek bir özneliktir. Bu durumda, sertifikalı ürünlerin bulunduğu tüm üretici grubu üyeleri veya üretim tesisleri ile PHU'lar, sertifika ekinde listelenmelidir.

Sertifikalı ürünler, her zaman GLOBALG.A.P. ürün listesine göre listelenmelidir. Paralel sahiplik durumunda, daha ayrıntılı bilgiler dahil edilmelidir: Çeşit (ör. muz – Cavendish) veya tür (ör. kapalı alanda yetiştirilen çiçekler – gül).

Sertifika ekinde, her üretici grubu üyesi, üretim tesisi ve/veya PHU ve her ürün için paralel sahiplik beyanında bulunmalıdır.

4. TEMEL SERTİFİKASYON SEÇENEKLERİ

NAVİGA, denetimi uygulanabilir kapsam/kapsamlar için tam kontrol listesini kullanarak, her yıl gerçekleştirir. Bu denetim aşağıdakileri kapsar;

- Kayıtlı tüm ürünler ve üretim süreçleri
- Başvuruda belirtilen tüm üretim yerleri
- Kayıtlı tüm PHU'lar
- İlgili olan durumlarda, idari tesisler

Hem Seçenek 2 (Grup) hem de Seçenek 1 (Bireysel Üretici) için denetimi içeriği üç yıllık bir döngüde düzenlenir.

- İlk denetim: Uygulanabilir kontrol listelerine dahil edilmiş tüm gereklilikler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
- Sonraki denetim (2. yıl): Uygulanabilir kontrol listelerinde tanımlanan şekliyle operasyonel öğeler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
- Sonraki denetim (3. yıl): Uygulanabilir kontrol listelerinde tanımlanan şekliyle operasyonel öğeler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
- Yeniden sertifikasyon denetimi: Uygulanabilir kontrol listelerine dahil edilmiş tüm gereklilikler (KYS ve çiftlik denetimleri için), ilk denetim ile aynı.

NAVİGA, şikayetleri soruşturmak üzere haberli veya habersiz denetimler veya tesis ziyaretleri gerçekleştirebilir.

4.1 - Tek Tesisli Üretici

- a) Bir bireysel üretici (tek tüzel kişi) bir GLOBALG.A.P. standardı (Seçenek 1) veya eş değerlenmiş program/kontrol listesi (Seçenek 3) için sertifikasyon başvurusunda bulunur.
- b) Sertifika verildiğinde, sertifika sahibi bireysel üretici olacaktır.

4.2. KYS'si Olmayan Çok Tesisli Üretici

Bir bireysel üretici veya bir kuruluş, ayrı bir tüzel kişilik olarak işlevi olmayan birden çok üretim tesisine sahiptir. Sertifika verildiğinde, sertifika sahibi bireysel üretici olacaktır.

4.3 BİREYSEL ÜRETİCİ GEREKLİLİKLERİ

- a) Tüm üretim yerleri, bireysel üreticinin mülkiyetinde olmalı veya bireysel üretici tarafından kiralanmalı ve bireysel üreticinin doğrudan denetimi altında olmalıdır.

- b) Bireysel Üreticinin mülkiyetinde olmayan üretim tesisleri için üretim tesisi sahibinin kiralanan yer üzerindeki üretim işlemleri için herhangi bir sorumluluğu ve girdi veya karar verme kapasitesi olmadığını net bir bilgisini içeren, imzalı bir belge olmalıdır. Her üretim tesisi sahibi ve bireysel üretici arasında yürürlükte olan, aşağıdaki unsurları içeren yazılı sözleşmelerde olmalıdır:
- 1) Sertifika sahibinin adı ve yasal kimliği
  - 2) Üretim tesisi sahibinin adı ve yasal kimliği
  - 3) Üretim tesisi sahibinin iletişim adresi
  - 4) Bireysel üretim tesislerinin detayları
  - 5) Her iki tarafın da temsilcilerinin imzası
  - 6) Tüm ürün işleme birimleri (PHU'lar) tanımlanmalı ve kaydedilmelidir.
  - 7) Sertifika sahibi, ürünün piyasaya sürülmesi dahil, tüm kaydedilen üretimden yasal olarak sorumludur.

4.4 - Seçenek 2 : **Grup sertifikasyon:**

- a) Başvuru sahibinin tüzel kişilik olduğunu açıkça gösteren dokümantasyon olmalıdır.
- b) Tüzel kişiğe kanuni tarımsal üretim ve/veya ticaret yapma hakkı verilmelidir ve üretici grubu üyeleri ve üretim tesisleri ile kanuni olarak anlaşma yapabilmeli ve bunları temsil edebilmelidir.
- c) Tüzel kişilik, GLOBALG.A.P. alt lisansını ve GLOBALG.A.P. onaylı bir Belgelendirme Kuruluşu ile sertifikasyon anlaşmasının en yeni versiyonunu (GLOBALG.A.P. web sitesinde (www.globalgap.org) mevcuttur) imzalayarak FoodPLUS GmbH ile bir sözleşme ilişkisi kurmalı veya Belgelendirme Kuruluşu ile hizmet sözleşmesini/anlaşmasını imzalayarak GLOBALG.A.P. alt lisansı ve sertifikasyon anlaşmasını aldığını ve bunların dahil edildiğini açıkça kabul edecek; Belgelendirme Kuruluşu, GLOBALG.A.P. alt lisansı ile sertifikasyon anlaşmasının bir kopyasını KYS yöneticisine iletacaktır . GLOBALG.A.P. alt lisansı ve sertifikasyon anlaşması, tüm kapsamları, standartları ve KYS sertifikasyon kapsamındaki tüm eklentileri içermelidir.
- d) Münferit bir tüzel kişilik, bir ülke için sadece bir KYS işletebilir.
- e) Seçenek 1 altında sertifikalı olabilen sadece bir tüzel kişilik, Seçenek 2 sertifikasyonu için bir üretici grubuna katılabilir.
- f) Bir üretici grubu/KYS'li çok tesisli üretici başka bir üretici grubuna katılırsa, iki KYS sertifika sahibi olacak olan yeni bir münferit tüzel kişilik tarafından yönetilmek üzere tek bir KYS oluşturacak şekilde birleştirilecektir. Sertifika sahibi, ürünün piyasaya sürülmesi dahil, tüm üretimden yasal olarak sorumludur.

4.5 Üretici gruplarının üretici grubu üyeleri

- a) Her bir üretici grubu üyesi ve tüzel kişilik arasında geçerli yazılı sözleşmeler olmalıdır. Sözleşmeler, aşağıdaki bilgileri içermelidir:
  - Üretici grup adı ve yasal kimliği
  - Üretici grubu üyesinin adı ve yasal kimliği
  - Üretici grubu üyesinin iletişim adresi
  - Sertifikalı olan ve olmayan üretim süreçlerinden elde edilen ürünler dahil olmak üzere, bireysel üretim tesislerinin detayları (sözleşme, bu bilgi için üretici grubun iç kaydına atıfta bulunabilir)
  - Üretim Alanı detayları (sözleşme, bu bilgi için üretici grubun iç kaydına atıfta bulunabilir)
  - Üretici grubu üyesinin ilgili GLOBALG.A.P. standardının gerekliliklerine uyma taahhüdü
  - Üretici grubu üyesinin üretici grubunun belgelenmiş prosedürlerine, politikalarına ve varsa, teknik tavsiyelere uymayı kabulü
  - GLOBALG.A.P. gereklilikleri veya başka kurum içi gerekliliklerin karşılanmadığı durumlarda uygulanacak yaptırımlar
  - Üretici grubu üyeleri ve üretici grubu temsilcilerinin imzaları
- b) Kayıtlı üretici grubu üyeleri, üretici grubunun ortak KYS'sine tabi olmalarına rağmen, kendi üretim tesislerinden kanuni olarak sorumlu olacaklardır.
- c) Üretici grubu üyeleri yasal sertifika sahipleri değildir. Dolayısıyla, üretici grubu sertifikasına atıfta bulunarak kendi adları altında hiçbir ürün pazarlamayacaklardır. Sertifikaya referans verilemeden satılan tüm ürünler, üretici grubu kütle denkliliği sistemine kaydedilecektir.

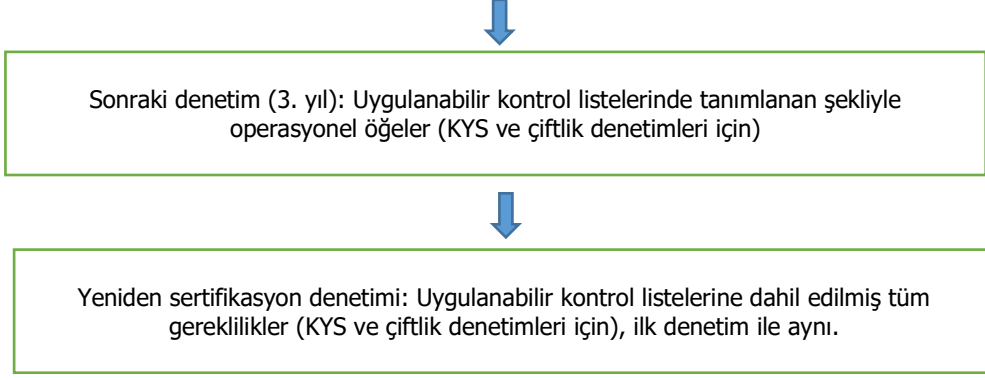
4.6 KYS'si olan çok tesisli üreticilerin üretim tesisleri

- a) Tüm üretim yerleri, tüzel kişinin mülkiyetinde olmalı veya bir tüzel kişi tarafından kiralınmalı ve tüzel kişinin doğrudan denetimi altında olmalıdır.
- b) Tüzel kişinin mülkiyetinde olmayan üretim tesisleri için üretim tesisi sahibinin kiralanan yer üzerindeki üretim işlemleri için herhangi bir sorumluluğu ve girdi veya karar verme kapasitesi olmadığını net bir bilgisini içeren, imzalı bir belge olmalıdır. Her üretim tesisi sahibi ve tüzel kişi arasında yürürlükte olan, aşağıdaki unsurları içeren yazılı sözleşmeler de olmalıdır:
  - Sertifika sahibinin adı ve yasal kimliği

- Üretim tesisi sahibinin adı ve yasal kimliği
  - Üretim tesisi sahibinin iletişim adresi
  - Bireysel üretim tesislerinin detayları
  - Her iki tarafın da temsilcilerinin imzası
- c) Tüm ürün işleme birimleri (PHU'lar) tanımlanmalı ve kaydedilmelidir.

GLOBALG.A.P. SERTİFİKASYON SÜRECİ AŞAMALARI

Global G.A.P. Gereklilikleri kapsamında Tanımlar:

Global G.A.P. Gereklilik Düzeyleri / Kriterler : Majör gereklilikler – Minör Gereklilikler – Tavsiyeler

Kontrol Bilgi sistemi : Uygun (Evet), uygunsuz (Hayır), uygulanamaz (Geçerli Değil) (kanıtlarla)

Uyumsuzluk (Kontrol Noktası) : Kontrol Listesindeki bir Global G.A.P. kontrol noktasının uyum kriterine göre yerine getirilmemesi.

Uyumsuzluk (Global G.A.P. Belgelendirme Kuralları) : Belgelendirmeyi alabilmek için gerekli olan bir Global G.A.P. kuralının ihlali.

Akdi Uyumsuzluk : NAVİGA ile imzalanan sözleşme hükümlerine uygunsuzluk sertifikasyonun askıya alınmasına ya da iptal edilmesine yol açar.

Paralel Üretim (PÜ) : Bir çiftçinin aynı ürünü kısmen belgeli ve kısmen belgesi üretme durumu. **Paralel Mülkiyet (PM) :** PM üreticileri, belgeli ürün kapsamı altında yetiştirdikleri aynı ürünün belgesiz olanını satın aldıkları durumu.

Ürün Yönetim Birimi (ÜYB) : Paralel üretim durumunda karışmayı önleyecek şekilde düzenlenmiş üretici tarafından tanımlanmış birimler için çıktılar (tarımsal ürün), ayrıştırılmasının yapılması planlanan tüm üretim gerekliliklerinin yerine getirilmiş olduğu farklı kayıtları saklayacak ve paralel üretim durumunda ürünlerin karışmasını önleyecek şekilde düzenlenmiş bir üretim birimi.

Ürün İşleme Birimi (ÜİB) : Bir ürün işleme birimi, ürünlerin, depolandığı ve işlendiği üretici tarafından tanımlanmış bir birimdir.

Saha : Bir tüzel kişinin sahip olduğu veya kiraladığı ve sonuç olarak yönettiği ve aynı girdi etkenlerinin kullanıldığı (ekipman, su kaynağı, çalışanlar vs.) bir üretim sahası (ör; tarla, parsel)

Majör Zorunluluk : Geçerli olan tüm major zorunluluk ve KYS kontrol noktalarına %100 uygunluk. **Minör Zorunluluk :** Geçerli olan tüm minor zorunluluk kontrol noktalarına %95 uygunluk

Tavsiyeler : Herhangi bir minimum uygunsuzluk % si yoktur.

UYGULAMA

Global G.A.P. sertifikasyon programı dahilinde faaliyette bulunacak müteşebbis bireysel ise BK ile sözleşme imzalamış olmalı, grup sertifikasyonunda faaliyette bulunacak ise grup sertifikasyonundaki üreticiler müteşebbis ile ayrı ayrı sözleşme yapar. Müteşebbisin de sertifikasyon kapsamındaki ürünü üretmesi halinde, faaliyet alanı gruba dahil edilir.

5. DENETİM SÜRECİ

5.1 Belgelendirme Kuruluşu Denetimleri

Bu denetimler (haberli ve habersiz), ilgili kapsam için onay almış olan bir BK denetçisi tarafından yerine getirilmelidir.

- BK denetçisi, denetimi uygulanabilir kapsam/kapsamlar için tam kontrol listesini kullanarak gerçekleştirmelidir.
- BK denetimi aşağıdakileri kapsamalıdır:
  - Kayıtlı tüm ürünler ve üretim süreçleri
  - Tüm kaydedilen üretim yerleri
  - Kayıtlı tüm PHU'lar
  - İlgili olan durumlarda, idari tesisler

Hem Seçenek 2 hem de Seçenek 1 için BK denetimi içeriği üç yıllık bir döngüde düzenlenmelidir:

- İlk denetim (versiyon 6 için): uygulanabilir kontrol listelerine dahil edilmiş tüm gereklilikler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
- Sonraki denetim (2. yıl): uygulanabilir kontrol listelerinde tanımlanan şekliyle operasyonel öğeler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
- Sonraki denetim (3. yıl): uygulanabilir kontrol listelerinde tanımlanan şekliyle operasyonel öğeler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
- Yeniden sertifikasyon denetimi: uygulanabilir kontrol listelerine dahil edilmiş tüm gereklilikler (KYS ve çiftlik denetimleri için), ilk denetim ile aynı

BK, şikayetleri soruşturmak üzere haberli veya habersiz denetimler veya tesis ziyaretleri gerçekleştirebilir.

5.2 Haberli Çiftlik Denetimleri

Her üretici bir haberli ilk BK denetiminden ve ardından yılda bir kez bir BK denetiminden geçecektir.

- Haberli BK çiftlik denetimi, [bölüm 5.2.11](#) 'de açıklanan şekilde üç yıllık bir döngüyü izlemelidir.
- BK haberli çiftlik denetimini iki aşamaya bölebilir: bir tesis dışı aşama ve bir yerinde (tesis içi) aşama. Her iki aşama da aynı BK çiftlik denetimi tarafından gerçekleştirilmelidir.
- Bir denetimin tesis dışı aşaması için bilgi ve iletişim teknolojilerinin (ICT) kullanılması hakkında kılavuz bilgi için [bölüm 5.5'e](#) bakın (Seçenek 1 veya Seçenek 2) (IAFMD4:2018'e dayalı olarak).
- Tesis dışı aşama, yerinde aşamadan en fazla dört hafta (28 gün) önce gerçekleştirilmiş olmalıdır. Bu, yerinde aşaması öncesinde üretici tarafından BK'ye gönderilen belgelerin masada gözden geçirilmesinden oluşur. BK, üreticinin tesis dışında değerlendirilecek belgeleri göndermesi için bir son tarih belirlemelidir. Bu tarih, aynı zamanda yerinde aşamasını gerçekleştirmek için dört haftalık sürecin başlangıcını tetiklemelidir.
- BK denetimi tarafından tesis dışında denetlenebilecek belgeler örnek olarak öz değerlendirme, Belgelendirme Kuruluşu değerlendirmeleri, çeşitli İ&K'lerde gerekli olan prosedürler, su ürünleri sağlık planı, analiz programları (sıklık, parametreler, konum), analiz raporları, lisanslar, kullanılan ilaçların listesi, kullanılan bitki koruma ürünlerinin listesi, laboratuvar akreditasyonu delili, alt yüklenici hizmetlerinden faydalanılan faaliyetler için sertifikalar veya değerlendirme raporları ve bitki koruma ürünü/gübre/ilaç uygulama kayıtları. Belgeler, mülakatlar ve tesislerin uzaktan BELGLENDİRME KURULUŞU denetimi ile desteklenebilir.
- Tesis dışı aşama, ilgili İ&K'ler için yeterli yorumların sağlanması ile denetim kontrol listesine kaydedilebilir. Uygulanabilir olduğunda denetim metodolojisi için kılavuz ilkede aksi belirtilmediği sürece tüm Majör Zorunluluklar ve tüm uygunsuzluklar ile geçerli olmayan Minör Zorunluluk İ&K'leri için yorumlar sağlanmalıdır.
- Her BK denetiminin tesis dışı ve tesis içi aşamalarının tarihi, saati ve süresi BK denetimi tarafından kayıt altına alınmalı ve imzalanmalı ya da üretici tarafından e-posta ile özel olarak teyit edilmelidir.
- Tesis içi aşama, tesis dışı aşamadan sonra yürütülmelidir ve bu aşama, kontrol listesinin kalan içeriğinin, üretim sürecinin, kayıtlı tesislerin/PHU'ların yerinde BK denetimini ve halihazırda tesis dışında değerlendirilmiş olan bilgilerin doğrulamasını içermektedir. Tesis içi aşama, asgari olarak uyumu tespit etmek üzere iyi tarım uygulamaları ile gıda güvenliğiyle ilgili gerekliliklerin denetlenmesini içermelidir.
- BK çiftlik denetiminin tamamında (hem tesis dışı hem tesis içi aşamalarda) uygunsuzluklar tespit edildiye, bunların sonuçlandırılması için tanınan süre tesis içi sonuçlandırma toplantısının yapılması, denetim sonucunun imzalanması veya üretici tarafından e-posta ile özel olarak teyit edilmesiyle başlar.
- Bu sistem, genel BK denetimi süresini azaltmayacak (kapsama özgü kurallarda verilen BK denetimi süresi ile ilgili gerekliliklere bakın [bölüm 6.5.5](#)) ancak tesisteki sürenin daha verimli bir biçimde kullanılmasına imkan tanıyacaktır. Tesis içi aşamanın süresi hiçbir koşul altında iki saatin altında olmamalıdır.

5.2.1 İlk ve Sonraki Denetimler

5.2.1.1 İlk Belgelendirme Kuruluşu Denetimi

Bu bölüm, aşağıdakiler için geçerlidir:

- İlk defa GLOBALG.A.P. sertifikasyon talebinde bulunan üreticiler
- Halihazırda mevcut bir GLOBALG.A.P yeni bir ürün eklemek isteyen üreticiler
- Durumlarını üretici grubu üyesi yerine bireysel üretici olarak değiştiren üreticiler

Bir üretici bir BK'den başka bir BK'ye geçiş yaptığında veya bir GLOBALG.A.P. standardından eş değeriyle bir programa/kontrol listesine geçtiğinde (ya da bunun tersi olduğunda), bu bir ilk BELGLENDİRME KURULUŞU

denetimi olarak değil, sonraki bir denetim olarak kabul edilir. İlk Belgelendirme Kuruluşu denetimlerinde, aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması gerekir:

- BK üreticinin kaydını kabul edinceye kadar, herhangi bir BELGENDİRME KURULUŞU denetimi gerçekleşemez.
- Sertifikanın düzenlenmesi öncesinde, sertifikasyon kapsamının tamamı denetlenmelidir.
- Üretim sürecinde uygulanabilir tüm İ&K'lerin denetlenmesinden önce bir ürün sertifikaya dahil edilemez (geleceğe dönük bir üretim sürecine sertifika verilmesi mümkün değildir).
- Üreticinin kayıt tarihinden sonrası için ya da asgari olarak ilk BELGENDİRME KURULUŞU denetiminin gerçekleştirilmesinden önceki üç aylık süre (hangisi daha uzunsa) için kayıtları bulunmalıdır.
- BK'na kayıt öncesinde halihazırda hasat edilmiş/kesilmiş/işlenmiş ürünler, sertifikaya dahil edilemez.
- Üreticinin BK'na kayıt yaptırmadan önceki hasat veya ürün işlemleri ile ilgili kayıtlar geçerli değildir.

5.2.1.2 Sonraki Belgelendirme Kuruluşu Denetimi

- Sertifikanın düzenlenmesi öncesinde, sertifikasyon kapsamının tamamı BELGENDİRME KURULUŞU tarafından her yıl denetlenmelidir.
- Bu, bir üreticinin Belgelendirme Kuruluşunu değiştirmesi durumunda da geçerlidir.
- KYS'si olmayan sertifikalı bireysel üreticilerin %10'unda sonraki BELGENDİRME KURULUŞU denetimi habersiz olarak gerçekleştirilmelidir
- Sonraki BELGENDİRME KURULUŞU denetimleri, sekiz aylık bir zamana yayılan bir "denetim penceresi" sırasında her zaman yapılabilir: sertifikanın orijinal geçerlilik tarihinin dört ay öncesinden itibaren ve (BELGENDİRME KURULUŞU'nin sertifikanın geçerliliğini GLOBALG.A.P. BT Sistemlerinde uzatması durumunda) sertifikanın orijinal geçerlilik tarihinin dört ay sonrasına kadar (bkz. bölüm 6.3, [Sertifika geçerliliğinin uzatma](#))
- İki yeniden sertifikasyon denetimi arasında en az altı aylık bir süre bırakılmalıdır.
- Belgelendirme Kuruluşu üreticiyi yeniden GLOBALG.A.P. BT sistemlerine kaydedene kadar herhangi bir BK denetimi gerçekleştirilmemelidir. Sonraki BK denetiminin tarihi öncesinde yeniden kayıt sürecinin tamamlanmış olması gerekmektedir.

5.3 KYS'Sİ OLAN ÇOK TESİSLİ ÜRETİCİLER VE ÜRETİCİ GRUPLARI İÇİN DENETİM SÜRECİ

Sertifikasyon alınması için KYS'si olan üretici grubu/çok tesisli üreticilerin kurum içi KYS denetimleri (KYS iç denetimi) ve kurum içi çiftlik denetimleri (gruba dahil üretici iç denetimleri) gerçekleştirmeli ve NAVİGANIN KYS ve çiftlik denetimlerinden geçmelidir.

Denetimler haberli ve habersiz olarak NAVİGA' nın denetçi kalifikasyonundaki denetçiler tarafından GLOBALG.A.P. 'in yayınlanmış olduğu güncel kontrol listeleri ile yapılır.

	İlk Denetim	Sonraki Denetim
KYS denetimi	Sertifikasyon denetimi Tam KYS + işletim halinde, kayıtlı merkezi PHU'ların toplam sayısının kare kökü; (çiftlik denetimleri Öncesinde)	Yeniden sertifikasyon denetimi Tam KYS + işletim halinde, kayıtlı merkezi PHU'ların toplam sayısının kare kökü; her yıl (çiftlik denetimleri öncesinde)
Habersiz KYS denetimi	-	Yeniden sertifikasyon denetimi Tüm KYS'si olan çoklu tesis üreticilerinin/üretici gruplarının en az %10'u
Çiftlik Denetimleri (Gruba dahil üreticiler)	Sertifikasyon denetimi (Minimum olarak) kayıtlı üyelerin/tesislerin toplam sayısının kare kökü	Yeniden sertifikasyon denetimi a) Önceki SK takip denetimi sırasında uygunsuzluklar tespit edildiyse: (Minimum olarak) kayıtlı üyelerin/tesislerin fiili sayısının kare kökü veya b) Önceki takip denetimi sırasında uygunsuzluklar tespit edilmediyse: (minimum olarak) kayıtlı üyelerin/tesislerin fiili sayısı eksi önceki

		takip denetimi sırasında denetlenen üyelerin/tesislerin sayısının kare kökü
Habersiz Çiftlik Denetimleri	Sertifika geçerliliği sırasında SK takip denetimi (Minimum olarak) onaylı üyelerin/tesislerin fiili sayısının kare kökünün %50'si	Sertifika geçerliliği sırasında SK takip denetimi (Minimum olarak) onaylı üyelerin/tesislerin fiili sayısının kare kökünün %50'si

Hem Seçenek 2 hem de Seçenek 1 için SK denetimi içeriği üç yıllık bir döngüde düzenlenmelidir:

- İlk denetim (versiyon 6 için): uygulanabilir kontrol listelerine dahil edilmiş tüm gereklilikler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
  - Sonraki denetim (2. yıl): uygulanabilir kontrol listelerinde tanımlanan şekliyle operasyonel öğeler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
  - Sonraki denetimi (3. yıl): uygulanabilir kontrol listelerinde tanımlanan şekliyle operasyonel öğeler (KYS ve çiftlik denetimleri için)
  - Yeniden sertifikasyon denetimi: uygulanabilir kontrol listelerine dahil edilmiş tüm gereklilikler (KYS ve çiftlik denetimleri için), ilk denetim ile aynı
- a) KYS denetimleri yukarıda açıklandığı şekilde 3 yıllık döngüyü izler ve KYS denetimleri (haberli ve habersiz) bir KYS denetçisi tarafından yürütülür.
- KYS denetiminde, ilgili standarda uygunluğu denetlemek ve sertifikasyonu mümkün kılmak üzere bileşenlerden (ör. üretici grubu üyeleri, üretim tesisleri, PHU'lar, belgeler, kayıtlar) ve gerektiğinde örnek alınmasını içerir. Üretici grubu/çok tesisli üretici tarafından "GLOBALG.A.P. genel yönetmelikleri – KYS'si olan çok tesisli üreticiler ve üretici grupları için kurallar"
- b) belgesinde açıklanan şekilde KYS'nin kurulumu ve idaresi ile ilgili olduğu beyan edilen tüm belgeler, tesisler, personel ve operasyonlar değerlendirilir.
- c) KYS denetimi aşağıdaki bölümlerden oluşur:
- KYS'nin denetlenmesi (uygulanabilir olduğunda merkezi PHU'lar dahil)
  - Kayıtlı üretici grubu üyelerinin/üretim/işleme tesislerinin denetlenmesi
- d) NAVİGA, KYS denetimi öncesinde denetim planını KYS temsilcisine gönderir.
- e) KYS denetimi, merkezi PHU'larda değil, üretici grubunun/çok tesisli üreticinin merkez ofisinde/idari merkezinde yürütülür.
- f) KYS denetimi, üretici grubunun/çok tesisli üreticinin boyutuna bağlı olarak en az altı ilâ sekiz saat sürer ve aşağıdakileri içerir:
- Yönetim ile açılış toplantısı
  - Tüm ilgili belgelerin gözden geçirilmesi
  - Kayıtların değerlendirilmesi
  - Kurum içi KYS denetçilerinin ve kurum içi çiftlik denetçilerinin yeterliklerinin değerlendirilmesi
  - Kurum içi KYS denetimlerinin ve kurum içi çiftlik denetimlerinin gözden geçirilmesi
  - İzlenebilirlik ve kütle denkliği gerekliliklerinin gözden geçirilmesi
  - İlgili personel ile mülakatlar
  - KYS seviyesinde tanımlanan uygunsuzlukların açıklamasını içeren kapanış toplantısı
- g) KYS denetimlerinde (haberli ve habersiz), GLOBALG.A.P. IT sistemlerinde mevcut olan KYS kontrol listesi kullanılır ve bu denetimler KYS seviyesinde yönetilen tüm gereklilikleri kapsar.
- h) KYS denetiminin kapanış toplantısı yalnızca KYS, PHU'lar ve üyelerin/tesislerin minimum sayısı denetlendikten sonra gerçekleştirilir. Tam KYS denetimi (merkezi PHU'ların ve üyelerin/tesislerin minimum sayısının denetlenmesi dahil) en geç bir ay içinde sonuçlandırılmalıdır. Nihai denetim, tüm bulguları ve üretici grubunun/çok tesisli üreticinin tamamının için nihai sonuçları içermeli ve bu kapanış toplantısı sırasında sunulmalıdır. KYS'nin bir temsilcisi raporu imzalamalı veya e-posta ile içeriğini özel olarak teyit etmelidir. Tespit edilen uygunsuzlukların sonuçlandırılması için tanınan 28 günlük süre, bu tarihten itibaren sayılmaya başlayacaktır.
- i) Kapanış toplantısının tarihi, denetim raporunun tarihidir ve GLOBALG.A.P. IT sistemlerine denetim tarihi olarak kaydedilir. KYS denetçisi, kapanış toplantısında hazır bulunmalıdır.
- j) İlk sertifikasyon denetimi sırasında, KYS denetimi, geçerli olan durumlarda merkezi PHU'ları da içerir. Sonraki denetimler sırasında, takip denetiminde riske dayalı olarak bir veya daha fazla merkezi PHU'yu görmeye karar verilebilir.
- k) ilk denetim sırasında haberli KYS denetimi yapılır, daha sonra yılda bir kez bir haberli denetim yapacak şekilde devam eder.
- l) Ancak sonraki denetimler için sertifikalı ve KYS'si olan toplam üretici gruplarının/çok tesisli üreticilerin yıllık KYS denetimlerinin en az %10'u habersiz olmalıdır. Habersiz SK denetimler için bildirim en fazla 48 saat (2 iş günü) önceden iletilmelidir. Üreticinin önerilen tarihi kabul etmesinin mümkün olmadığı istisnai durumlarda (tıbbi veya temellendirilebilir başka nedenlerle), üreticinin habersiz denetimi konusunda Bilgilendirilmek üzere

bir şansı daha olacaktır. Sunulan gerekçeye dair tarafsız bir delil sunulmalıdır (ör. bir sağlık belgesi). Temellendirilebilir bir neden için herhangi bir delil mevcut olmadığında, üretici habersiz denetimi kabul etmemelidir; aksi halde durumu askıya alınacaktır. Üretici, ilk önerilen tarihi kabul etmediğinde yazılı bir uyarı olacaktır. Üreticiye yeni habersiz denetim için tekrar 48 saat önceden bildirimde bulunulur. Bu denetimde gerçekleştirilemiyorsa, tüm ürünler için askıya alma (sertifikanın askıya alınması) uygulanır. Askıya durumu, habersiz denetimi gerçekleştirildikten sonra kaldırılır.

- m) KYS'si olan çok tesisli üretici/üretici grupları bir habersiz denetim için en fazla 15 gün müsait olmadığını belirtebilir.

5.3.1 Gruba Dahil Üreticilerin/tesislerin denetimleri (çiftlikteki bireysel PHU'lar dahil)

- Sertifikasyon kapsamındaki Gruba dahil üreticilerin/tesislerin toplam sayısının en az karekökü (veya herhangi bir ondalık varsa, yukarı doğru yuvarlanmış sonraki tam sayı), denetlenmelidir.
- Gruba dahil üreticileri/tesislerin seçimi, Belgelendirme Kuruluşu tarafından gerçekleştirilen risk değerlendirmesine dayalıdır.
- Hangi üreticilere denetim gerçekleştirileceğine dair nihai seçim ve KYS temsilcisi bilgilendirmesi, NAVİGA tarafından yapılan KYS denetimi (tesis içi aşama) sırasında, üretici grubu/çok tesisli üretici yapısına dayalı kriterler kullanılarak gerçekleştirilir. Genel olarak, denetim yapılacak üreticileri/tesislerin kesin seçimi ve KYS'ye iletimi, üretici/tesis için 48 saati (iki iş günü) aşmamalıdır.
- Çiftlik denetçisi, denetim sırasında uygulanabilir kapsam/kapsamlar için kontrol listesinin tamamını denetlemelidir.
- Çiftlik denetimi, tüm kabul edilen ürünleri, üretim süreçlerini, idari tesisleri ve uygulanabilir durumlarda PHU'ları kapsamalıdır.
- Denetimler, kaydedilen her üretim alanlarında ve varsa bunların ilgili PHU'larında yürütülmelidir. Tesis için üretim ile ilgili kayıtlar (ör. ilaç/PPP uygulama kayıtları) mevcut olmalı ve çiftliğin durumu ile karşılaştırmalı olarak yerinde denetlenmelidir (ör. ürünler, mülakatlar, depolar vb.).
- İlk Denetimler** ; Bu durum KYS'nin uygulandığı ve ilk kez GLOBALG.A.P. sertifikası alma başvurusunda bulunan çok tesisli üreticiler/üretici grupları ve Halihazırda mevcut bir GLOBALG.A.P. sertifikasına yeni bir ürün eklemek isteyen, KYS'si bulunan çok tesisli üreticiler/üretici grupları için geçerlidir.
- Sonraki Denetimler**; Sertifikanın düzenlenmesi öncesinde, sertifikasyon kapsamının tamamı Belgelendirme Kuruluşu tarafından her yıl denetlenir. Sertifikalı ve KYS'si olan çok tesisli üreticiler/üretici grupları için sonraki KYS denetimlerinin (uygulanabilir olan durumlarda merkezi PHU'lar dahil) %10'u habersiz olarak gerçekleştirilmelidir. Sonraki denetimleri, sekiz aylık bir zamana yayılan bir "denetim penceresi" sırasında her zaman yapılabilir: sertifikanın orijinal geçerlilik tarihinin dört ay öncesinden itibaren ve (SK'nin sertifikanın geçerliliğini GLOBALG.A.P. BT Sistemlerinde uzatması durumunda) sertifikanın orijinal geçerlilik tarihinin dört ay sonrasına kadar. (Örnek: ilk sertifikasyon tarihi: 14 Şubat 2021 (son geçerlilik tarihi: 13 Şubat 2022). İkinci SK denetimi, eğer sertifikanın geçerlilik süresi sertifika geçerliliğini kaybetmeden önce uzatılırsa, 14 Ekim 2021'den 13 Haziran 2022'ye kadar herhangi bir zamanda yapılabilir.)

5.4 Tesis dışı aşaması(OFF SITE): Bu, denetim öncesinde Belgelendirme kuruluşu denetçisine gönderilen, örneğin kurum içi KYS denetimi ve kurum içi üye/tesis denetimi raporları, onaylanmış üyelerin/tesislerin kurum içi kaydı, risk değerlendirmeleri, prosedürler, artık izleme sistemi belgeleri (sıklık, parametreler, örnek alma programı), artık analizi raporları, ruhsatlar, kullanılan ilaçların listesi, kullanılan bitki koruma ürünlerinin listesi, laboratuvar akreditasyonu delili ve alt yüklenici hizmetlerinden faydalanılan faaliyetlerin kurum içi raporlarını içeren belgelerin masada gözden geçirilmesinden oluşur. Tesis dışı aşaması, tesis içi aşamasından en fazla dört hafta içinde gerçekleştirilmelidir. Gönderilen bu Belgeler, tesislerin ve alanın uzaktan denetimi ile desteklenebilir.

5.5 Tesis içi aşaması: Bu, KYS kontrol listesinin kalan içeriğinin tesis içinde gerçekleştirilen denetiminden, tesis dışında değerlendirilen bilgilerin ve tesis içinde KYS'nin (ör. kurum içi denetimler, izlenebilirlik, ayırma ve kütle denkliği, merkezi PHU'lar vb.) çalışma şeklinin doğrulanmasından oluşmaktadır. Bu denetim azaltmayacak ancak tesisteki sürenin daha verimli bir biçimde kullanılmasına imkan tanıyacaktır. Tesis içi aşamanın süresi hiçbir koşul altında beş saatin altında olmamalıdır. Tesis içi aşama, tesis dışı aşamadan sonra gerçekleştirilir ve KYS kontrol listesinin kalan içeriğinin yerinde denetlenmesi, tesis dışında gözden geçirilen bilgilerin ve KYS'nin sahada işleyişinin (ör. kurum içi denetimler, izlenebilirlik, bölme ve kütle denkliği, merkezi PHU'lar) doğrulanmasından oluşur.

Denetiminin tamamında (hem tesis dışı hem tesis içi aşamalarda) uygunsuzluklar tespit edildiye, bunların sonuçlandırılması için tanınan süre nihai tesis içi sonuçlandırma toplantısının yapılması, denetim sonucunun imzalanması veya üretici tarafından e-posta ile özel olarak teyit edilmesiyle başlar.

5.5 Bir denetimin tesis dışı aşaması için ICT'nin kullanılması (Seçenek 1 veya Seçenek 2)

ICT, bilgilerin toplanması, saklanması, alınması, işlenmesi, analiz edilmesi ve iletilmesi için kullanılan teknolojileri ifade etmektedir. Akıllı telefonlar, taşınabilir cihazlar, dizüstü bilgisayarlar, masaüstü bilgisayarlar, drone'lar, kameralar, giyilebilir teknoloji, yapay zeka, e-postalar gibi donanımları ve yazılımları içerir.

Bilgi güvenliği ve veri koruma tedbir ve yönetmelikleri uyarınca, NAVİGA denetim öncesinde ICT'nin denetleme amaçlı olarak kullanımı konusunda Üretici/Üretici Grubu ile görüntü ve/veya ses kaydı, ekran görüntüleri ve delillerin saklanması için mutabakat sağlar. Mutabakat'a dair herhangi bir delil mevcut değilse, tesis dışı aşamasında ICT kullanılmaz.

Teknik kısıtlamalar (ör. çiftlikte telefon veya internet bağlantısının bulunmaması) nedeniyle ICT'nin kullanılması mümkün değilse, tesis dışı aşamasının kullanılması belge veya kayıtların gözden geçirilmesiyle sınırlıdır.

Kullanılan yazılım ve denetim sırasında karşılaşılan teknik sorunların yanı sıra, denetçi denetiminin tesis dışında gerçekleştirildiği bilgisi de denetimi raporuna dahil edilir.

Tesis dışı aşamanın başlangıç saati, bitiş saati ve katılımcıları kaydedilir. Birden fazla oturum olsa dahi açılış ve kapanış toplantılarının delilleri saklanır. Delillerin alındığının elektronik olarak kabul edilmesi "imzaya" eşdeğerdir.

5.6 HABERSİZ DENETİMLER

- Sonraki denetimler sırasında, tüm sertifika verilen üreticilerin en az %10'u habersiz olarak denetlenmelidir.
- %10'un seçilmesinde yalnızca toplam sayılar dikkate alınmamalıdır, bu seçim aynı zamanda coğrafi bölge, mahsul türü, gibi faktörlerde dikkate alınır.
- %10 için hesaplama, 12 aylık bir dönem için hesaplanır. Her 12 aylık dönem için habersiz denetimi sayısı, sırasıyla KYS'si olmayan ve KYS'si olan şekilde düzenlenmiş olan sertifikaların %10'unu yansıtır.
- Her yıl, her kapsam ve her seçenek (KYS'si olan ve KYS'si olmayan) için en az bir habersiz 1 denetim olmalıdır; örneğin KYS'si olmayan 10 ya da daha az sertifikalı Seçenek 1 üreticisi varsa, en az bir üretici habersiz olarak denetlenir. SK'nin 10 ya da daha az KYS'si olan Seçenek 1 ve/veya Seçenek 2 sertifika sahibi varsa, bunlardan en az biri her yıl habersiz olarak denetlenir.
- Habersiz denetim için bildirim en fazla 48 saat (iki iş günü) önceden iletilir. Sertifika sahibinin önerilen tarihi kabul etmesinin mümkün olmadığı istisnai durumlarda (tıbbi veya temellendirilebilir başka nedenlerle), ileri tarih için bir kez daha denetim planı yapılarak denetim planı yine en fazla 48 saat içerisinde müşteriye gönderilecektir. Sunulan gerekçeye dair tarafsız bir delil sunulmalıdır (ör. sağlık belgesi). Herhangi bir delil mevcut olmadığında, üretici habersiz denetimini kabul etmelidir; aksi halde durumu askıya alınacaktır. Üretici, ilk önerilen tarih kabul edilmediğinde, ret durumunun gerekçelendirilmiş olup olmadığından bağımsız olarak yazılı bir uyarı alacaktır. Üreticiye yeni habersiz denetim için tekrar 48 saat önceden bildirimde bulunulacaktır. Bu denetim gerçekleştirilemiyorsa, tüm ürünler için askıya alma (sertifikanın askıya alınması) yoluna başvurulacaktır. Askıya alma durumu habersiz SK denetimi gerçekleştirildikten sonra kaldırılacaktır.
- Kayıt sırasında, Üretici / Üretici grubu bir habersiz denetimi en fazla 15 gün müsait olmadığını belirtebilir.

6 SERTİFİKASYON

6.1 Gözden Geçirme

Sertifikasyon tarafından başvurudan itibaren tüm dokümanların, bilgi ve sonuçların alınan rapor ve kontrol formları, izin belgeleri, analiz sonuçları, varsa uygunsuzlukların kapatıldığına dair belgeleri içeren ekleri ile değerlendirmelerin genel gözden geçirilmesi gerçekleştirilir. Gözden Geçirme faaliyetlerinde yer alan personel değerlendirme faaliyetlerinde yer alamaz.

6.2 Sertifikasyon Kararı

NAVİGA sertifikasyon kararını, denetçinin FR009 - GG , İTU Uygunsuzluk ve Rapor Değerlendirme Formu' nu imzalı olarak sertifikasyon komitesine sunmasından sonra en fazla 28 gün içinde verir. (denetiminin kapanış toplantısından sonra toplamda 28 + 28 gün = 56 takvim günü). Denetim sırasında hiçbir uygunsuzluğun tespit edilmemesi halinde, NAVİGA sertifikasyon karar komitesi, denetimin kapanış toplantısı sonunda itibaren en fazla 28 takvim günü içinde karar verir.

- GLOBALG.A.P. Sertifikası Başvuru yapan Üretici/Üretici Grubu adına düzenlenir.
- Sertifikasyon geçerliliği, uygulanabilir gerekliliklere göre herhangi bir yapıtıma ve uzatmalara da tabi olup 12 aydır.
- GLOBALG.A.P. sertifikasını GLOBALG.A.P. IT sistemlerinden oluşturularak düzenlenir.

- d) NAVİGA, sertifika geçerlilik tarihlerinde değişikliklerin yapılmasının gerektiği durumlarda, sertifika geçerlilik süresini kısaltabilir.
- e) Üretici/Üretici Grubu tüzel kişiliği değiştiğinde sertifika, bir tüzel kişilikten diğerine devredilemez. Bu durumda, yeni tüzel kişiliğe bir tam denetimi yapılması gerekir. Yeni tüzel kişilik için yeni, benzersiz bir GGN tanımlanır.

6.3 Sertifika Geçerliliğinin Uzatılması

- a) Sertifikanın süresi olağan 12 aylık süreyi aşacak şekilde, en fazla 4 ay süreyle uzatılabilir.
- b) Geçerlilik süresi dolduktan sonra, sertifika süresi uzatılamaz. Üretici grubu/çok tesisli üretici, bu uzatma döneminde yeniden denetlenir.
- c) Sertifika Uzatması yapılan Üretici Grubu/Çok tesisli Üretici uzatmanın verildiği sertifikadan sonraki sertifika için Belgelendirme Kuruluşunu değiştiremez.
- d) İzleyen sertifika geçerliliği, uzatma süresinin olağan 12 aylık geçerlilik süresinden çıkarılmasıyla hesaplanır.

6.4 SERTİFİKANIN ASKIYA ALINMASI VE İPTALİ

6.4.1.1 Askıya Alma

- a) Yapılan kontrolde tespit edilen uygunsuzlukların 28 içerisinde kapatılmadığı durumlarda, NAVİGA, 24 saat içerisinde sertifikanın kullanım hakkını durduran veya sertifika yayınlanmasını geciktiren askıya alma işlemi uygular.
- b) Bir sertifika sahibinin bir mahkeme tarafından ulusal veya uluslararası bir kanunu ihlal ettiği tespit edilirse ve bu eylemlerin FoodPLUS GmbH ve/veya GLOBALG.A.P. standardının itibarı ile güvenilirliğini tehlikeye atma ihtimali varsa, NAVİGA sertifikayı anında geçerli olacak şekilde askıya alır.
- c) Sertifika sahiplerine uygulanan askıya alma işlemlerini yalnızca askıya alan belgelendirme kuruluşu kaldırabilir.
- d) NAVİGA, askıya alma işlemini sertifika kapsamındaki ürünlerin birine, birkaçına veya tamamına uygulanabilir.
- e) Askıya alma işleminden sonra düzeltici faaliyetler için verilen süre azami 12 aydır.
- f) Askıya alınan sertifika sahibi, GLOBALG.A.P. logoları/ticari markalarını hiçbir ürününde kullanamaz.
- g) Askıya alma, Belgelendirme kuruluşu bunu kaldırmadığı veya bir iptal yaptırımı uygulamadığı sürece etkin kalır.
- h) Askıya alınan Sertifika sahibi düzeltici faaliyetlerini NAVİGA'ya iletmesi durumunda NAVİGA yapacağı değerlendirme sonucunda askıya alma durumu kaldırılabilir. Düzeltici faaliyetlerin değerlendirilmesi tesis içi yada tesis dışından yapılabilir.
- i) Askıya alma işlemine ilişkin uygunsuzluğun belirlenen zaman içerisinde giderilmemiş olması halinde, bir sertifika iptali uygulanır.
- j) Bir sertifika sahibi isteğe bağlı olarak sertifika kapsamındaki ürünlerden biri, birkaçı veya tümünün askıya alınmasına dair ilgili NAVİGA'ya talepte bulunabilir. Bu durum sertifika sahibinin ilgili GLOBALG.A.P. standardına uymakta sorun yaşaması ve uygunsuzlukları çözümlemek için zamana ihtiyacı olması durumunda ortaya çıkabilir.
- k) Bu askıya alma işlemi, yenileme tarihini ertelemeyecek ya da sertifika sahibinin geçerli ücretleri ödemekten kaçınmasına imkan tanımayacaktır.
- l) GLOBALG.A.P. IT sistemlerinde, ilgili ürünler için "öz-beyanlı askıya alınma" ürün durumu ayarlanır

6.4.1.2 Geri Çekme / İptal Etme

- a) Aşağıdakilerden biri veya daha fazlası geçerli olduğunda sözleşme iptali düzenlenir
  - Naviga'nın GLOBALG.A.P. gerekliliklerine uygunlukla ilgili dolandırıcılık ve/veya güven eksikliğine dair kanıt bulması
  - Naviga'nın, sertifika sahibinin GLOBALG.A.P. markasını kötüye kullandığını gösteren tarafsız delillere ulaşması.
  - Askıya alınan sertifika sahibinin, askıya alma süresi geçmeden önce etkin düzeltici faaliyetler gerçekleştirdiğinin kanıtını gösterememesi.
- b) Sözleşmenin iptali, GLOBALG.A.P. ile bağlantılı olabilecek GLOBALG.A.P. logoları/markaları, lisansı/sertifika ya da herhangi bir aygıt veya markasının kullanımının tamamen yasaklanması ile sonuçlanır (tüm ürünler, üreticiler/tesisler).
- c) Sözleşmesi iptal edilen sertifika sahipleri, iptal tarihini takip eden 12 ay boyunca GLOBALG.A.P. sertifikasyonu için başvuru yapamazlar, kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerine dahil edilmez, her hangi bir Belgelendirme kuruluşu ile sözleşme yapamaz.